

MARIJKE EKELSCHOT

Pro-media of anti-man¹

Als media zijn vrouwen stukken beter dan mannen. Zo vind je in de literatuur uitsluitend vrouwen in de rol van medium. Denk maar aan Dorothy Sayers' miss Climpton, die een zeepdoos om haar been bond en zo via een séance te weten kwam waar het testament was. Dat vrouwen zulke goede media zijn komt doordat ze zulke goede contacten hebben met alles en iedereen en er behagen in scheppen om van die contacten te getuigen. Dat baseren wij niet alleen op de literatuur maar ook op onze eigen zekerheid dat dat zo is.

Nu is een medium iets wat het midden houdt tussen het een en het ander; een soort bruggenbouwster, als we een bijbelse metafoor willen gebruiken en de vrouw in deze als iets aktiefs voorstellen. Wat minder aktief en bijbels is het medium vooral een brug: een verbinding tussen de ene kant van het water en de andere kant. Of ook wel - maar dan is het medium meer een viadukt - een verbinding tussen de ene kant van de snelweg en de andere.

In beide gevallen is datgene waartussen het medium het midden houdt aan beide kanten hetzelfde: aan de ene kant een weg en aan de andere kant een weg óf aan de ene kant een kant van het water en aan de andere kant een kant van het water.

Is het nu denkbaar dat de vrouw als medium het midden is tussen twee dingen die niet hetzelfde zijn? Op individueel nivo heel moeilijk. Meestal blijven vrouwen als een duikplank aan de ene kant hangen du moment dat ze merken dat ze aan de overkant iets anders zien dan aan de achterkant. Ze zijn wel geobsedeerd door wat ze zien aan die andere kant, zo sterk zelfs dat er voor die obsessie net zoals voor andere ziektes een Grieks woord bestaat, maar tot een verbinding komt het niet.

Op groepsnivo ligt het allemaal wat anders en dat is vooral de verdienste van het feminisme. Dankzij dat feminisme blijken vrouwen opeens in staat - mits groepsgewijs dus - tot het leggen van verbindingen met velerlei zaken die werkelijk anders zijn; zoals daar zijn de maan, de oergodin, tarotkaarten, het vrouw-zijn en de dierenriem. En ze blijken daar niet alleen toe in staat, maar ze kunnen dit ook alweer beter dan mannen. Mannen zijn weliswaar óp de maan geweest. maar daarvoor moesten ze eerst een enorme afstand overwinnen en zich speciaal kleden. De vrouwen over wie ik het hier heb kunnen tegelijkertijd in hun gewóne kleren hiér zijn én onderweg naar de maan én op de maan én daarvan naar ons toe getuigen. (helaas is het in onze taal onmogelijk de eenheid van die veelheid in posities te stellen)

Ook de verbinding naar god is bij vrouwen in uitstekende handen. Voor de middeleeuwen hoef ik maar te verwijzen naar zusters als Maria, Bertke, Annabijs en Theresia. Die draaiden als medium hun hand er niet voor om. Voor de moderne tijden kunnen we denken aan de heilige Catharina Halkes en haar zusters, die in het consacreren van brood en wijn en het deelachtig zijn aan het heerlijk lichaam van de heer, mannen ver vooruit zijn. De blijheid waarmee ze van hun bemiddelende functie getuigen maken hen tot een medium dat zelfs het postmodernisme voorbij lijkt te zijn.

Nu ik die term toch heb laten vallen is het misschien tijd voor een eerbetoon aan die vrouwen die op universitair nivo groepsgewijs een geheel nieuwe vorm geven aan de positie van vrouwen als media. Vrouwenstudies vat – in tegenstelling tot wat de naam suggereert - vrouwen al lang niet meer op als vrouwen, maar als media zonder meer; als draagsters van betekenissen; als een soort boeken die je alleen kunt lezen als je vrouwenstudies gedaan hebt.

Dit laatste maakt hun bezigheden wel een beetje tot elitaire bezigheden, maar zoals wel vaker gesteld is, voor werkelijke vooruitgang is een elite onmisbaar. De werkelijk vernieuwende gedachte dat vrouwen gewoon media pur sang zijn, niets meer en niets

¹ Verschenen in het 5-jarig-jubileumnummer van het *Vrouwenweekblad*, Amsterdam 16 december 1987

minder, levert op zich al een hoopvol aandeel in de gedachtenvorming van de gewone vrouw. Tenminste, als we er van uitgaan dat de betekenissen die door vrouwen gedragen worden ook door anderen begrepen moeten worden. Als we die doelstelling laten vallen, valt er nog heel wat te zeggen, maar dat heeft dan niets meer te maken met de behandeling van vrouwen als media.

Nu ik voldoende stof geleverd heb om aan te tonen dat vrouwen betere media zijn dan mannen, rest de vraag of het eigenlijk wel nodig is dat vrouwen naast het zijn van media ook nog behoefte hebben aan het hebben van media en zo ja, wat er dan in die media zou moeten staan.

Om die vraag te kunnen beantwoorden is het eerst nodig te gaan kijken bij de andere poot van de vergelijking: vrouwen zijn betere media dan mannen. Met andere woorden, wat zijn mannen nog meer dan slechtere media dan vrouwen. Als het antwoord daarop luidt: 'niets' dan zijn we uitgepraat en kunnen we konkluderen dat vrouwen geen media hoeven te hebben omdat ze bijvoorbeeld niets daarin zouden willen schrijven of lezen. Als het antwoord daarop zou luiden: 'van alles': patsers, hufters, rijke stinkers, verkrachters, arrogante droplullen, vervelende zeuren, geniepige uitbuiters, onderdrukkers, martelaars, vanzelfsprekende seksisten, robotten, eigen belangenbehartigers, hypotheekbezitters, kostwinners, vaders, broers, zoontjes, buurmannen, pornobazen, aandeelhouders, ministers, stropdasdragers, pedagogen, vrouwenartsen, echtgenoten, zijkers, Jan Blokkers, Gerrit Komrijs, Henk van der Meydens, Milan Kunderas, vakbondsleiders, managers, ondernemers, verspringers, voetbalsupporters, machinisten, sekteleiders, enzovoort, - dan zou het misschien verstandig zijn om daarover te berichten, want de vraag is of iedereen dat wel weet. Om daarover ongecensureerd te kunnen schrijven zou het wel eens nodig kunnen zijn dat vrouwen eigen media hebben.

Als alle vrouwen dat over die mannen allang weten dan zou het heel misschien - ik durf het haast niet te zeggen - wel een aardige gedachte zijn om eens iets tegen die mannen te gaan ondernemen. Ik bedoel, nou ja, een aktie of zo, of iets een beetje kapot maken of gewoon een beetje ondermijnen hier en daar of ergens anders - dat vind ik ook best. Ik bedoel, er zijn zo veel mannen dus dát kan het probleem niet zijn, dat vrouwen ze niet kunnen vinden om er iets tegen te doen. En al die mannen hebben ook van alles aan auto's, huizen, fabrieken, machines, regenjassen, ego's; die liggen binnen handbereik.

Hou me ten goede, ik bedoel natuurlijk niet dat ze meteen allemaal aan flarden geschoten hoeven te worden of geradbraakt en gevierendeeld. Maar een beetje stukker dan ze nu zijn dat moet toch misschien wel mogelijk zijn. Ik bedoel, er zijn zoveel vrouwen dus daar kan het probleem niet in zitten en de media schrijven er vast wel over als het zover is. En als die er niet over schrijven dan is het toch nog altijd mogelijk - dacht ik zo - dat vrouwen hun eigen media tussen de anti-manaktiviteiten door zo'n beetje zelf runnen.

Als ontspanning als het ware.